

نامعلوم

نشریه خبری
دانشکده‌گان علوم دانشگاه تهران
شماره ۲۹ / زمستان ۱۴۰۰

بیمین

مدیر مسؤل:

دکتر وحید نیکنام

مدیر اجرایی:

محبوبہ ابراہیمی

صفحہ آرائی و گرافیک:

محبوبہ ابراہیمی

جایزه ترویج علم ایران به دو تن از استادان دانشکدگان علوم دانشگاه تهران تعلق گرفت

در بیست و دومین دوره جایزه ترویج علم که هرساله از سوی انجمن ترویج علم ایران برگزار می‌شود، جناب آقای دکتر محمدتقی توسلی، استاد پیشکسوت دانشکده فیزیک و جناب آقای دکتر حسین آخانی سنجانی استاد دانشکده زیست‌شناسی دانشکدگان علوم به عنوان برندگان این جایزه معرفی شدند.

جایزه ترویج علم ایران به پاس خدمات ارزشمند، فعالیت‌ها و تلاش‌های پویا و حرفه‌ای جناب آقای دکتر توسلی در راستای بسط علم فیزیک شاخه اپتیک در گستره آموزش عالی، آموزش و پرورش و بویژه عموم جامعه، انتشار یافته‌های پژوهشی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی پیونددهنده این دانش ارزشمند با اجتماع به ایشان تعلق گرفت

جایزه ترویج علم ایران
بیست و دومین دوره ۱۴۰۰

ترویج علم «ادبیات کودک»
بزرگداشت توران میرهادی

ترویج علم «رسانه»
بزرگداشت توران میرهادی

ترویج علم «انجمن‌ها و نهادهای علمی»
بزرگداشت محمدبهمن بیگی

ترویج علم «محیط زیست»
بزرگداشت هنریک مجنونیان

ترویج علم «آموزگاران مناطق کم برخوردار»
بزرگداشت محمدبهمن بیگی

پنجمه دی ۱۴۰۰ - ساختمان کتابخانه ملی - ساعت ۱۵ الی ۱۸
نشانی: تهران بزرگراه شهید حقانی، بعد از مترو حلالی خرومی کتابخانه ملی - سالن فام

دکتر حسین آخانی

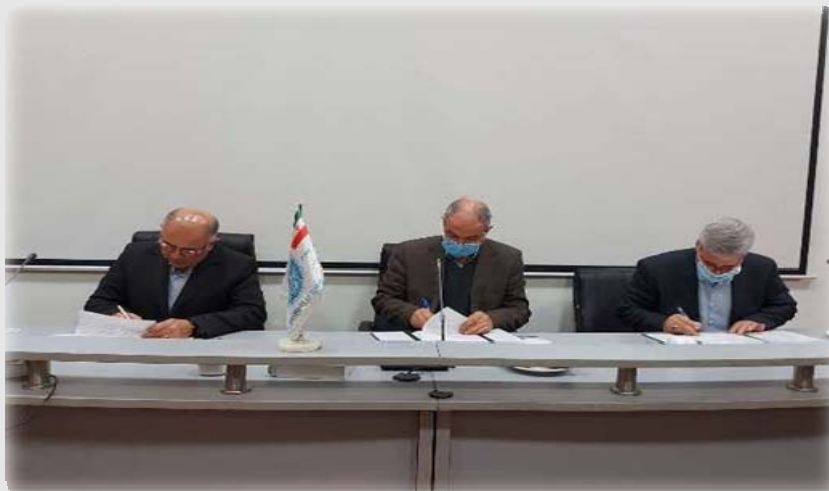

دکتر محمدتقی توسلی

همچنین استاد ارجمند، جناب آقای دکتر حسین آخانی سنجانی به پاس فعالیت‌ها و تلاش‌های پویا، گسترده، همه‌جانبه تأثیرگذار، مسئولانه، هدفمند و حرفه‌ای ایشان در فرهنگ‌سازی در زمینه پایشگری محیط زیست، پیش‌بینی و شناسایی آسیب‌ها و اعلام پیش‌رس مخاطرات، آموزش عمومی با تلاشی فراتر از فضای پژوهشی و دانشگاهی در راستای شناخت مسئولانه مردم از طبیعت و تعامل با آن، تندیس و لوح سپاس بیست و دومین دوره جایزه ترویج علم ایران (زنده یاد هنریک مجنونیان) را دریافت کردند.

دانشکدگان علوم این موفقیت را به این استاد گرامی، اعضای دانشکدگان و دانشگاه تهران تبریک عرض می‌نماید.

**گسترش همکاری های مشترک انجمن های علوم زیستی ایران، انجمن های
علوم کشاورزی، مرجع ملی کنوانسیون تنوع زیستی و دانشکده زیست
شناسی دانشکده علوم دانشگاه تهران**

هم‌زمان با سال جهانی علوم پایه و توسعه پایدار و با هدف شبکه سازی و هم افزایی در حوزه تنوع زیستی، جلسه تبادل نظر و امضاء تفاهم نامه های همکاری، ۱۲ بهمن ماه ۱۴۰۰ در دانشکده علوم دانشگاه تهران برگزار شد.

این نشست با حضور آقای دکتر علی اکبر موسوی موحدی، رئیس مرکز تحقیقات بیوشیمی بیوفیزیک آقای دکتر مهران حبیبی رضائی، رئیس دانشکده زیست شناسی دانشکده علوم و رئیس اتحادیه انجمن های علوم زیستی ایران، آقای دکتر اسکندر زند، مرجع ملی کنوانسیون تنوع زیستی، آقای دکتر غلامحسین طهماسبی، رئیس اتحادیه انجمن های کشاورزی مدرن و جمعی از استادان و پژوهشگران از جمله رئیس قطب تبارزائی و رئیس کلکسیون میکروبی دانشگاه تهران برگزار و طی آن تفاهم نامه همکاری های سه جانبه بین کنوانسیون و اتحادیه های انجمن های علوم زیستی و کشاورزی و نیز دو جانبه بین دو اتحادیه مزبور امضا شد.

از مفاد تفاهم نامه های مزبور می توان به همکاری در جهت تامین اهداف ترویجی، آموزشی، اجرایی و پژوهشی به ویژه در حوزه تنوع زیستی، مشارکت در سیاست گذاری و برنامه ریزی کلان در سطوح ملی، منطقه ای و بین - المللی، شناسایی چالش ها و فرصت های ملی و بین المللی با تاکید بر تنوع زیستی، فرهنگ سازی بهره برداری پایدار از تنوع زیستی و ترویج و اشاعه فرهنگ حفاظت از ذخائر ژنتیکی، منابع طبیعی و تنوع زیستی به عنوان سرمایه مشترک نسل حاضر و نسل های آینده در ابعاد ملی، منطقه ای و بین المللی اشاره کرد.

در این جلسه همچنین طرفین ضمن برشمردن ظرفیت های تنوع زیستی کشور و در عین حال مشکلات و موانع موجود، بر ضرورت شبکه سازی و توسعه همکاری های تخصصی در این زمینه تاکید شد. از جمله موضوعات مورد توافق بین حاضران در این نشست، پیشنهاد و پی گیری تشکیل نهادهای علمی در حوزه علوم زیستی، کشاورزی و غذا## با همکاری وزارتخانه های علوم و کشاورزی؛ تشکیل کارگروه مشترک برای پی گیری اهداف عالی تنوع زیستی؛ تشکیل شاخه جوانان تنوع زیستی؛ بررسی امکان انعقاد تفاهم نامه همکاری - های مشترک بین کلکسیون های میکروبی کشورهای منطقه؛ اقدام در جهت بررسی و در صورت لزوم پیشنهاد اصلاح در آئین نامه ها و دستورالعمل های ذیل قانون ذخائر ژنتیکی؛ همکاری شبکه همکاری های تنوع زیستی با کارگروه بزرگداشت سال جهانی علوم پایه و توسعه پایدار و موارد دیگر اشاره کرد.

مراسم میلاد حضرت فاطمه زهرا (س) و گرامیداشت روز زن در دانشکدگان علوم برگزار شد

همچنین در این مراسم یکی از مداحان اهل بیت، به مولودی خوانی پرداخت و کلیپ هایی در باب مقام زن و عظمت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها پخش شد.

به مناسبت میلاد حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها و روز زن، مراسمی با حضور بانوان همکار دانشکدگان علوم و هیئت رئیسه محترم دانشکدگان برگزار شد.

در این مراسم که با استقبال خوب همکاران همراه بود، آقای دکتر نیکنام رئیس محترم دانشکدگان علوم، با تبریک این روز فرخنده به بانوان همکار، در باب مقام زن و مقام حضرت زهرا (س) سخنرانی نمودند. همچنین سرکار خانم دکتر واعظ جوادی، مطالبی در باب عظمت حضرت فاطمه زهرا (س) ایراد نمودند

**دانشجوی دوره دکتری بیوتکنولوژی دانشکده علوم، عنوان
دانشجوی نمونه و برتر کشور را کسب کرد.**

در بیست و نهمین و سی امین دوره برگزاری جشنواره دانشجوی نمونه کشوری، خانم ملیکا حاجی محمدی، دانشجوی دوره دکتری تخصصی پیوسته رشته بیوتکنولوژی در گروه آموزشی علوم پایه، عنوان دانشجوی نمونه و برتر را از آن خود کرد.

در این جشنواره که مراحل ثبت نام، بررسی مدارک و داوری آن در دانشگاه و نیز داوری نهایی جشنواره در وزارت عتف در سطح کشوری از آذر ماه ۱۴۰۰ تا اسفندماه ۱۴۰۰ به طول انجامید؛ ۴ دانشجو از دانشگاه تهران در گروه های فنی و مهندسی، علوم پایه، علوم انسانی و علوم کشاورزی و دامپزشکی با کسب بالاترین امتیازات آموزشی، فرهنگی و پژوهشی به عنوان برترین های کشور برگزیده شدند

گسترش همکاری‌های علمی پژوهشی دانشکدگان علوم دانشگاه تهران با سازمان حفاظت از محیط زیست ایران

پژوهشگران حوزه محیط زیست از دانشگاه تهران، دانشگاه گرگان و پژوهشگاه علوم زمین برگزار شد، آقای دکتر مهران حبیبی رضائی آمادگی هر گونه همکاری تخصصی نهادهای علمی دانشگاهی و انجمن‌های ذیربط در جهت تحقق اهداف عالی مورد پی‌گیری ریاست محترم سازمان از جمله ارزیابی های زیست-محیطی در پیش‌گیری از بروز عواقب برخی از طرح‌های عمرانی را اعلام کرد.

همچنین اعضای شرکت کننده در این جلسه نگرانی‌های خود از برخی طرح‌های عمرانی مانند انتقال آب خزر به سمنان را در حضور رئیس محترم سازمان حفاظت محیط زیست مطرح کردند. در ادامه جناب آقای دکتر علی سلاجقه ضمن بر شمردن اهداف عالی سازمان بر افزایش همکاری‌های تخصصی دو طرف تاکید نمودند.

رئیس دانشکده زیست شناسی دانشکدگان علوم، ۲۲ دی ماه ۱۴۰۰ با معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست ایران، دیدار و گفت و گو کرد

به گزارش روابط عمومی دانشکدگان علوم در دیدار جناب آقای دکتر مهران حبیبی رضائی، رئیس دانشکده زیست شناسی دانشکدگان و رئیس اتحادیه انجمن‌های علوم زیستی ایران با جناب آقای دکتر علی سلاجقه، معاون رئیس جمهور و ریاست سازمان حفاظت محیط زیست ایران ضمن تاکید بر جایگاه علم در صیانت از محیط زیست کشور بر لزوم همکاری و تعامل بیش از پیش دانشمندان علوم زیستی و منابع طبیعی با سازمان حفاظت از محیط زیست ایران تاکید شد.

مراسم روز درختکاری در دانشکده‌گان علوم دانشگاه تهران برگزار شد

با حضور رئیس و هیأت رئیسه محترم دانشکده‌گان علوم مراسم یادبود دو استاد دانشکده‌های زمین‌شناسی و فیزیک دانشکده‌گان علوم برگزار شد.

در این مراسم که پانزدهم اسفندماه ۱۴۰۰ همزمان با روز ملی درختکاری و هفته منابع طبیعی با حضور جمعی از استادان دانشجویان و کارکنان دانشکده‌گان علوم برگزار شد؛ چند اصله نهال در مقابل ورودی اصلی دانشکده‌گان غرس شد. همچنین در این مراسم دو اصله نهال به یادبود دو استاد فقید درگذشته آقایان دکتر ابراهیم قاسمی نژاد و دکتر شهریار بایگان کاشته شد.

بازدید میدانی معاون دانشجویی و فرهنگی دانشکدگان علوم از دفاتر تشکل‌های دانشجویی

به گزارش روابط عمومی دانشکدگان، خانم دکتر بهناز بخشنده، معاون محترم دانشجویی و فرهنگی دانشکدگان علوم، یکشنبه، هشتم اسفندماه ۱۴۰۰ از دفاتر تشکل‌های دانشجویی و فرهنگی این دانشکدگان بازدید کرد.

این بازدید در راستای سازمان‌دهی فعالیت‌های علمی و فرهنگی، مشارکت بیشتر تشکل‌ها در مسیر بسترسازی برای اشتغال‌زایی، رفع کاستی‌ها و نواقص انجام شد. در این دیدار صمیمانه، مشکلات و محدودیت‌های موجود رصد و درباره چگونگی بهبود شرایط این دفاتر، کمک به مشارکت دانشجویان علوم پایه با پارک علم و فناوری دانشگاه تهران به منظور درآمدزایی و اشتغال دانشجویان بحث و گفتگو شد.

معاون دانشجویی و فرهنگی دانشکدگان علوم هدف از این بازدید را سازماندهی فضای فیزیکی، تجهیزات سخت‌افزاری و مرتفع نمودن مشکلات تشکل‌ها که از اولویت‌های این معاونت است دانست.

سخنرانی علمی در دانشکده‌گان علوم

خانم دکتر زهرا رضائی قهرودی، عضو محترم هیات علمی دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر با موضوع مدرن‌سازی آمارهای رسمی، یکم دیماه ۱۴۰۰ سخنرانی کرد.

در دو دهه گذشته، شاهد گسترده‌گی، تنوع و سرعت تولید داده‌ها در حوزه‌های مختلف هستیم که از آن به مه‌داده‌ها یاد می‌شود. لذا، مدرن‌سازی آمارهای رسمی و استفاده از روش‌ها و زیرساخت‌های جدید و مدرن و جایگزینی پردازش و تحلیل محاسباتی ارزان‌تر، سریع‌تر و دقیق‌تر رایانه‌ها به جای انسان‌ها، ضروری است. از طرفی پردازش زبان‌های طبیعی و متن‌کاوی، نقش مهمی در پردازش نیمه‌خودکار متون در پرسش‌نامه‌ها، داده‌های موجود در پایگاه‌داده‌ها و سایر منابع اطلاعاتی دارد. بنابراین، ضرورت انجام فعالیت‌هایی چون جورسازی داده‌ها، اتصال پایگاه داده‌های مختلف، کدگذاری و ... با استفاده از روش‌های یادگیری آماری و متن‌کاوی به جای روش‌های سنتی از اهمیت به‌سزایی برخوردار است

در این سخنرانی ضمن معرفی منابع جدید تولید داده و مرور تحولات صورت گرفته در دنیا، در سه مثال کاربردی از مسائل واقعی جامعه، به یکپارچه‌سازی دو پایگاه داده با استفاده از روش‌شناسی اتصال رکوردی و جورسازی آماری پرداخته شد. همچنین کدگذاری خودکار پرسش‌های باز و اتصال نقشه‌ها از دو منبع اطلاعاتی با استفاده از روش‌های یادگیری ماشین معرفی شد

گزارش سخنرانی علمی در دانشکدگان علوم

خانم دکتر معصومه ملک، استاد دانشکده زیست شناسی، ۱۴ بهمن ۱۴۰۰ با موضوع «فعالیت‌های انجام شده روی تکثیر و پرورش زالوی طبی در مزرعه پژوهشی دانشکدگان علوم و کشور» به صورت مجازی سخنرانی کرد.

خانم دکتر معصومه ملک ضمن تشریح فعالیت‌های انجام شده بر روی تکثیر و پرورش زالوی طبی در مزرعه پژوهشی دانشکدگان علوم، یادآور شد: فعالیت در این زمینه از سال ۸۷ آغاز و در سال ۸۸ مزرعه پژوهشی پردیس علوم و کشور تأسیس شد.

وی با اشاره به تاریخچه طولانی استفاده از زالو از زمان فراغه در مصر و از زمان ابن سینا در ایران، گفت: استفاده بی‌رویه از زالو در قرن ۱۹ و جمع‌آوری بی‌رویه آن باعث انقراض زالوی طبی در اروپا شد.

استاد دانشکده زیست‌شناسی دانشکدگان علوم دانشگاه تهران درباره کاربردهای تخصصی زالوی طبی خاطرنشان کرد: زالو درمانی در بیماری‌های قلب و عروق، آرتریت روماتوئید، پیوند اعضا، جراحی پلاستیک و موارد دیگر کاربرد دارد.

وی با بیان اینکه در گذشته از زالودرمانی برای درمان بیماری‌های مختلف استفاده می‌شد، افزود: هیتلر برای سردردهای مزمن از زالو استفاده می‌کرد همچنین با تاکید بر استفاده درست از این روش درمان و احتمال خطرناک بودن آن در برخی شرایط، اظهار کرد: علت فوت جرج واشنگتن زالودرمانی بود، به این ترتیب که وی مبتلا به ذات‌الریه بود و پس از حجامت از زالو استفاده کرد که به علت خون‌ریزی و ضعف شدید فوت شد. از این‌رو باید در زالودرمانی با احتیاط رفتار شود.

این محقق دانشگاه تهران گفت: زالو جانوری هرمافرودیت و شبیه کرم خاکی است. زالو پیله می‌گذارد و تعداد تخم‌هایی که در پیله هستند از منفذ خارج می‌شوند. گاهی تا ۳۲ بچه از پیله خارج می‌شود، اما هر چه تعداد بچه‌ها بیشتر باشد، تعداد بچه نارس و کوچک بیشتر است

وی با بیان این که بچه زالوها از ماده آلبومین تغذیه می‌کنند، افزود: بچه زالوها پس از طی مراحل تکمیلی رشد از پيله خارج می‌شوند. از معجزه زالو وجود بیش از ۱۱۰ آنزیم بزاقی است. زالوها ۳ آرواره با حدود ۱۰۰ دندان در هر آرواره دارند. در بین دندان‌ها کانال‌هایی است که به غدد بزاقی وصل می‌شوند. زالو با ایجاد خراش به رگ متصل می‌شود و از غدد بزاقی آنزیم را وارد خون می‌کند.

این استاد دانشکده زیست‌شناسی دانشکده‌گان علوم دانشگاه تهران با اشاره به وجود آنزیم‌های متنوع در بزاق زالو از جمله هیرودین، آن را ماده ضد انعقادی، بی‌حسی و ضد التهاب توصیف کرد.

خانم دکتر ملک با بیان اینکه در دنیا در ارتباط با زالودرمانی به صورت حرفه‌ای کار می‌شود، افزود: در این راستا دانشکده‌های متعددی وجود دارد و به عنوان طب مکمل از آن یاد می‌کنند. در آمریکا آکادمی زالودرمانی وجود دارد، در ایران هم در دانشکده طب ایرانی دانشگاه‌های علوم پزشکی به صورت حرفه‌ای و تخصصی به تدریس در این حوزه مشغول هستند.

دکتر ملک، زالوی آلوده را به مثابه سرنگ آلوده دانست و خاطرنشان کرد: در بررسی تلاش صیادی اقدامات زیادی در این باره شده است. به عنوان مثال در سال ۲۰۱۳ ساعتی ۵۰ زالو، سال ۲۰۱۴ ساعتی ۱۸ زالو و در سال ۲۰۱۵ ساعتی ۴ زالو صید می‌شد، از این‌رو به واسطه کاهش جمعیت، تکثیر و پرورش گونه زالوی طبی ایران، حائز اهمیت است.

وی با بیان اینکه کار پرورش زالو در سوله‌های تعبیه شده همگی به صورت دستی انجام می‌شود، خاطرنشان کرد: به فکر راه‌اندازی سوله مکانیزه افتادیم که با مشارکت معاونت پژوهشی، معاونت سازمان شیلات ایران و اداره کل طب ایرانی وزارت بهداشت، این سوله افتتاح و جزو ۵ دستاورد برتر وزارت علوم انتخاب شد. بدین ترتیب همه موارد مکانیزه و کنترل شده است.

خانم دکتر ملک با تاکید بر تولید زالوی بهداشتی، از مشکلات زالودرمانی را واردات زالویی که ممکن است خون فرد آلوده را خورده باشند و یا زالوهایی که پس از مصرف دوباره به طبیعت بازگردانده می‌شوند دانست و گفت: زالوهای وارداتی مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران نیست و زالوهایی که از طبیعت جمع‌آوری شده‌اند به علت وجود آلودگی در طبیعت قابل اعتماد نیستند.

این استاد دانشکده زیست‌شناسی دانشکدگان علوم دانشگاه تهران با بیان اینکه در سال ۸۸ به علت افزایش میزان مصرف زالو به فکر پرورش زالو افتادیم، تصریح کرد: مصرف فراوان زالو، تخریب زیستگاه‌های طبیعی، سموم کشاورزی و حشره‌کش‌ها سبب از میان رفتن میلیون‌ها زالو شد.

#

